

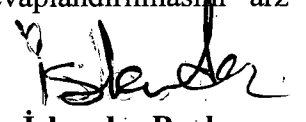

41023

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Akın Gürlek** tarafından Anayasanın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **17.02.2026**

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili

Kor Kitap yayınevinin temsilcisi hakkında, cezaevinde bulunan yazar ve editörler Tonguç Ok ve Necip Baysal'a yapılan telif ödemeleri gerekçe gösterilerek "terörizmin finansmanı" iddiasıyla soruşturma başlatılmış ve konutu terk etmeme şeklinde adli kontrol tedbiri uygulanmıştır. Benzer şekilde, cezaevindeki yakınlarına ya da dayanışma amacıyla para gönderen çok sayıda yurttaş hakkında da soruşturmalar yürütülmektedir.

Söz konusu para transferleri banka kanalları veya cezaevi veznesi aracılığıyla, kayıtlı ve denetime açık biçimde yapılmaktadır. Cezaevi mevzuatı gereği bu paralar yalnızca idarenin gözetimi altında ve temel ihtiyaçlar için kullanılabilir. Serbest kullanım imkânı bulunmayan ve doğrudan devlet denetiminden geçen bu para transferlerinin sonradan "terörizmin finansmanı" kapsamında değerlendirilmesi uygulamada bir çelişki doğurmaktadır.

Ceza infaz kurumlarında bir hükümlüyle görüşebilmek için yakınlık derecesi, izin prosedürü ve açık mevzuatla belirlenmiş kriterler bulunmaktadır. Bu kriterleri taşımayan kişilere görüş izni verilmemektedir. Buna karşılık, cezaevi veznesine ya da banka havalesi yoluyla para yatırmak için herhangi bir yakınlık derecesi şartı aranmamakta; para yatırma işlemi cezaevi idaresi tarafından kabul edilmekte ve sistem üzerinden kayda alınmaktadır. Ancak, mevzuata uygun biçimde kabul edilen bu para transferleri daha sonra keyfi bir biçimde "terörizmin finansmanı" iddiasıyla soruşturma konusu yapılmaktadır.

Ceza infazı, temel hakların tümüyle askıya alınması anlamına gelmez. Buna rağmen, cezaevindeki bir kişinin temel ihtiyaçlarını karşılamasına yönelik mevzuata uygun maddi desteklerin "örgüt finansmanı" kapsamında değerlendirilmesi; mahkûmiyet kararının ötesine geçen fiili bir ek cezalandırma pratiği doğurmaktadır. Bu yaklaşım, cezaevindeki kişilerin yaşam hakkı ve insan onuruna uygun yaşam koşullarının ihlalidir.

Bu keyfi ve hukuki dayanağı belirsiz uygulama; cezaevindeki bir kişinin temel ihtiyaçlarını karşılamasını, yakınlarının ya da herhangi bir yurttaşın insani dayanışma amacıyla maddi destek sunmasını dahi suç unsuru haline getirmektedir. Oysa bu yönde açık ve belirli bir kanuni düzenleme bulunmamaktadır. Buna rağmen, cezaevine gönderilen para transferlerinin soruşturma konusu yapılmasının fiilen yaygınlaştığı ve çok sayıda kişi hakkında benzer işlemlerin yürütüldüğü bilinmektedir.

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

Öte yandan, somut olayda söz konusu olan ödemeler, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında doğmuş telif haklarına ilişkindir. Eser sahibinin telif hakkı, özgürlüğünden yoksun bırakılmış olmasıyla ortadan kalkmaz. Cezaevindeki bir yazarın, çevirmenin veya editörün emeğinin karşılığını almasının suçlama konusu yapılması, yalnızca ekonomik değil; aynı zamanda ifade ve kültürel üretim özgürlüğü bakımından da ciddi bir hak ihlali riskini barındırmaktadır. Bu durum Anayasa'nın 18. maddesinde yasaklanan angarya yasağı ile de çelişebilecek sonuçlar doğurmaktadır.

Bu Bağlamda;

1. Cezaevi veznesi veya banka sistemi aracılığıyla yatırılan paralar suç unsuru teşkil ediyorsa, cezaevi idaresi bu paraları hangi hukuki gerekçeyle kabul etmektedir? Suç teşkil ettiği değerlendirilen bir para transferinin cezaevi sistemi içinde işleme alınması, idarenin bu fiile iştirak ettiği anlamına mı gelmektedir?
2. Bir yurttaşın; sıra arkadaşına, iş arkadaşına, komşusunun çocuğuna ya da maddi imkânsızlıklar veya fiilî engeller nedeniyle ziyarete gidemediği cezaevindeki yakınına temel ihtiyaçların karşılanması amacıyla para göndermesi suç teşkil etmekte midir? Eğer teşkil ediyorsa, bunun açık ve belirli kanuni dayanağı hangi düzenlemede yer almaktadır?
3. Yol, konaklama ve benzeri masraflar ile maddi zorluklar nedeniyle cezaevindeki çocuklarına veya yakınlarına doğrudan ziyarette bulunamayan ailelerin, temel ihtiyaçların karşılanması amacıyla parayı başka bir kişi aracılığıyla cezaevi hesabına yatırması durumunda; parayı yatıran veya aracılık eden kişi hangi somut hukuki gerekçeyle "terörizmin finansmanı" kapsamında suç isnadına maruz bırakılmaktadır?
4. Ceza infaz kurumlarında bulunan kişilere, yalnızca cezaevi idaresinin denetimi altında ve temel ihtiyaçların karşılanması amacıyla kullanılabilen para transferlerinin "terörizmin finansmanı" kapsamında değerlendirilmesi; Bakanlığınızın cezaevindeki kişileri peşinen bir terör örgütü üyesi veya örgütle irtibatlı olarak kabul ettiği anlamına mı gelmektedir?
5. Cezaevi idaresinin denetiminden geçen ve kullanım alanı idarece açıkça sınırlandırılmış para akışlarının suç teşkil edeceğine dair açık bir kanuni düzenleme mevcut mudur? Mevcut ise hangi kanun ve hangi maddede yer almaktadır?
6. Devletin kasasından geçen, cezaevi idaresinin denetiminden geçen ve yalnızca devletin izin verdiği harcamalar için kullanılabilen para transferleri 'terör finansmanı' olarak değerlendiriliyorsa, cezaevlerinde devletin gözetimi altında terör faaliyeti mi yürütülmektedir?
7. Cezaevinde bulunan kişilere, gönderenin yakınlık derecesine bakılmaksızın, mevzuata uygun ve denetime açık para transferleri nedeniyle "terörizmin finansmanı" iddiasıyla yürütülen soruşturmalar bulunmakta mıdır? Son beş yıl içinde bu kapsamda kaç kişi hakkında işlem başlatılmıştır ve bu soruşturmaların kaç i ddianameye dönüşmüştür?
8. Ceza infaz kurumlarında bir hükümlüyle görüşebilmek için yakınlık derecesi ve açık mevzuatla belirlenmiş izin kriterleri aranırken, bu şartları taşımayanlara görüş izni

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

verilmemektedir. Buna karşılık cezaevi veznesine ya da banka havalesi yoluyla para yatırmak için herhangi bir yakınlık derecesi aranmaması ve bu işlemlerin cezaevi idaresi tarafından kabul edilip kayda alınmasına rağmen, mevzuata uygun biçimde gerçekleştirilen bu para transferlerinin sonradan keyfi biçimde “terörizmin finansmanı” iddiasıyla soruşturma konusu yapılması hukuken nasıl açıklanabilir?

9. Cezaevinde bulunan bir yazarın, çevirmenin veya editörün 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında doğmuş telif hakkının ödenmesi hangi somut hukuki gerekçeyle “terörizmin finansmanı” kapsamında değerlendirilmektedir?
10. Bakanlığınız, cezaevinde bulunan hükümlülerin kültürel üretim faaliyetlerinden doğan telif gelirlerini almamaları gerektiğini mi düşünmektedir? Eğer öyleyse bu yaklaşım hangi anayasal ve yasal dayanağa sahiptir?
11. Cezaevinde bulunan kişilerin kültürel üretimlerinden doğan telif gelirlerinin soruşturma konusu yapılmasının; yayınevleri üzerinde caydırıcı etki yaratarak cezaevindeki yazarlarla çalışılmasını fiilen engelleyeceği ve bu suretle kültürel üretimi dolaylı biçimde sınırlandıracağı yönündeki değerlendirmeler karşısında Bakanlığınızın tutumu nedir?
12. Cezaevine gönderilen ve idarenizin denetiminden geçen para transferlerinin suç unsuru haline getirilmesi; cezaevindeki kişilerin dış dünyayla ekonomik bağlarını fiilen kopararak, yaşam hakkı ve insan onuruna uygun yaşam koşullarını zedeleyen ve mahkûmiyet dışında ek bir yaptırım (ekonomik tecrit ve yoksullaştırma) doğuran bir uygulama değil midir?